

strateginen TUTKIMUS

**Strategisen
tutkimuksen yhteinen
vaikuttavuustoiminta**

**tavoitteet, toimintatavat
ja työnjako**

SUOMEN AKATEMIA

Sisällys

1.	Esipuhe	3
2.	Vaikuttavuustoiminnan tavoite	4
3.	Strategisen tutkimuksen kokonaisuus vaikuttavuustoiminnan näkökulmasta	5
4.	Vaikuttavuustoiminta on verkostoyhteistyötä	7
5.	Vaikuttavuustoiminnan vuosittaiset tehtävät	8
5.1.	Vaikuttavuustoiminnan sisäiset prosessit	8
5.2.	Strateginen tutkimus yhtenä vuorovaikutuksen kanavana tutkimuksen ja tiedon hyödyntäjien välillä	9

1. Esipuhe

Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) toiminnassa tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus kulkee punaisena lankana teema-aloitteista rahoitettujen tutkimusohjelmien arviointiin asti (Kuva 1). STN tekee vuosittain valtioneuvostolle teema-aloitteen suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta keskeisistä haasteista. Valtioneuvoston teemapäätöksen jälkeen STN avaa teemoista tutkimusohjelmahaut. Ohjelmakokonaisuudella tavoitellaan suurempaa vaikuttavuutta kuin olisi mahdollista saavuttaa erillisten hankkeiden joukolla. Kun STN valitsee rahoitettavat hankkeet, arviointikriteereinä käytetään tieteellisen laadun ohella yhteiskunnallista merkittävyyttä ja vaikuttavuutta. Rahoituspäätöksiä tehdessään STN myös arvioi, millaisen ohjelmakokonaisuuden hankkeet yhdessä muodostavat. Kullekin ohjelmalle valitaan hankkeiden ja ohjelmien välistä koordinaatiota ja yhteistyötä edistävä ohjelmajohtaja. Ohjelmien vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan sekä ohjelmakohtaisesti että ohjelmarajat ylittäen.

Kuva 1. Strategisen tutkimuksen neuvoston toiminta ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen sen osana.

Tässä dokumentissa *vaikuttavuustoiminnalla* tarkoitetaan STN:n linjaamaa tutkimusohjelmarajat ylittävää koordinaatiotyötä, jota Suomen Akatemian strategisesta tutkimuksesta vastaavat asiantuntijat tekevät yhdessä ohjelmajohtajien ja rahoitettujen hankkeiden kanssa. Suomen Akatemian strategisesta tutkimuksesta vastaavat asiantuntijat muodostavat STN-tiimin. Vaikuttavuustoiminnan tavoitteena on edistää strategisen tutkimuksen

vaikuttavuutta ja vuorovaikutusta tutkijoiden ja tiedon hyödyntäjien välillä. Päätöksenteko tarkoittaa tässä yhteydessä muutakin kuin vain poliittista päätöksentekoa ja sen valmistelua, kuten esimerkiksi päätöksentekoa yrityksissä ja kansalaisjärjestöissä. Kunkin ohjelman sisäisen ja sen hankkeiden välisen tutkimus- ja vuorovaikutustyön tukeminen ja toimintamuotojen kehittäminen ovat ohjelmajohtajan tehtäviä ja jäävät siten tämän vaikuttavuustoiminnan kuvauksen ulkopuolelle.

Tässä asiakirjassa kuvataan strategisen tutkimuksen yhteisen vaikuttavuustoiminnan kokonaisuus ja siinä mukana olevat toimijat sekä määrittellään toiminnan visio ja tavoitteet sekä esitellään keinoja näiden toteuttamiseksi. Lisäksi esitellään vuosittaiset prosessit yhtäältä strategisen tutkimuksen sisäisenä vuorovaikutuksena ja tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämisenä ja toisaalta ulkoisena eli sidosryhmien ja laajemman yhteiskunnan kanssa toteutettavana vaikuttavuustoimintana.

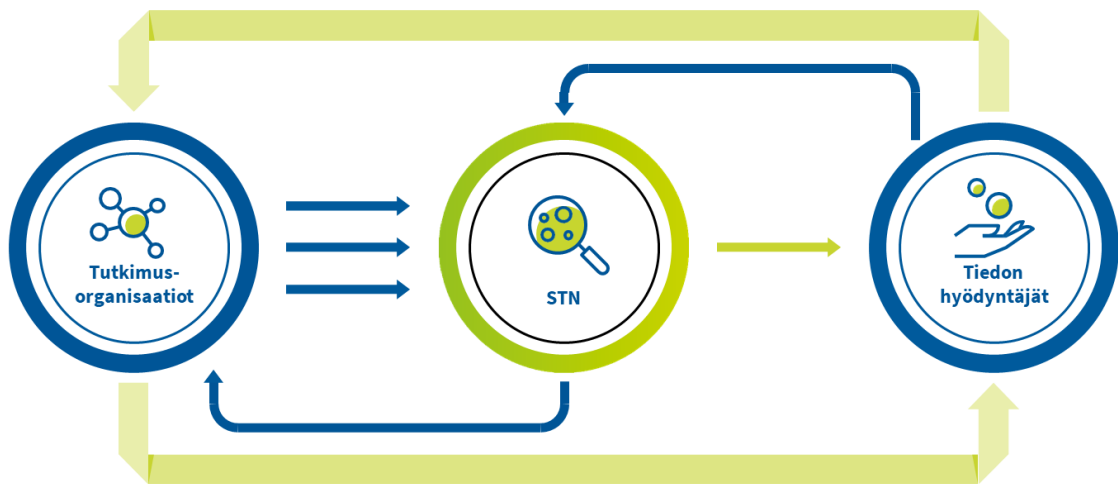
Vaikuttavuustoimintakonseptin alkuosa (luvut 2–4) on tarkoitettu pysyväksi toimintaa ohjaavaksi asiakirjaksi. Strategisen tutkimuksen neuvosto käsitteli vaikuttavuustoimintakonseptia kokouksessaan 23.11.2020. Lisäksi toimintakonseptia on käsitelty yhdessä Suomen Akatemian johdon (5.2.2021), ohjelmajohtajien (23.6.2020) ja strategisen tutkimuksen vastuualueen henkilöstön (9.6.2020) kanssa. Vaikuttavuustoimintakonseptia päivitettiin vuonna 2025 ja strategisen tutkimuksen neuvosto käsitteli konseptia kokouksessaan 7.4.2025. Lisäksi vaikuttavuustoimintakonsepti käsiteltiin Suomen Akatemian vaikuttavuuden ja tiedepolitiikan yksikön ohjausryhmässä 17.6.2025. Luvussa 5 kuvataan konkreettisia toimia vaikuttavuustoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. STN-tiimi koordinoi luvun 5 sisällön päivittämisen kerran vuodessa.

2. Vaikuttavuustoiminnan tavoite

STN rahoittaa tieteellisesti korkealaatuista tutkimusta, joka on sekä yhteiskunnallisesti merkittävää että vaikuttavaa. Neuvoston, ohjelmajohtajien, ohjelmien ja hankkeiden sekä STN-tiimin yhteistyöllä kehitetään yhteisiä menetelmiä, jotka vahvistavat vuoropuhelua ja yhteistyötä tieteellisen tutkimuksen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon välillä.

STN rahoittama tutkimus on osa laajempaa toimintaympäristöä, jossa tuetaan tietopohjaista päätöksentekoa. Esimerkiksi yliopistoilla ja tutkimuslaitoksilla on omat strategiansa tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämiseksi sekä vaikuttavuutta tukevat vuorovaikutuskanavansa ja kontaktinsa tiedon hyödyntäjiin. Strategisen tutkimuksen tavoitteena on vahvistaa asiantuntijuutta, yhteiskunnallisen päätöksenteon tietopohjaisuutta sekä tukea yhteiskunnan ja elinkeinoelämän uudistumista tutkimuksen avulla. Strategiselle tutkimukselle erityistä on pitkäjänteinen tieteellinen tutkimus Suomen tulevaisuuden kannalta keskeisten haasteiden ratkaisemiseksi sekä aktiivinen vuorovaikutus

tiedonhyödyntäjien kanssa (Kuva 2). Strategisen tutkimuksen ohjelma- ja vaikuttavuustoiminnalla vahvistetaan tutkimuksen ja muun yhteiskunnan välistä dialogia. Lisäksi strategisen tutkimuksen parissa kehitetään yhteisiä menetelmiä ja fasilitoidaan kohtaamisia dialogisen suhteen vakiinnuttamiseksi.

Kuva 2. Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) rahoittamat ohjelmat vuorovaikutuksen kanavana tutkimuksen ja tiedon hyödyntäjien välillä.

3. Strategisen tutkimuksen kokonaisuus vaikuttavuustoiminnan näkökulmasta

Strateginen tutkimus muodostuu Suomen Akatemian yhteydessä toimivasta strategisen tutkimuksen neuvostosta (STN), STN:n rahoittamista ohjelmajohtajista, tutkimushankkeista ja niiden tutkijoista sekä Suomen Akatemian STN-tiimistä. Tämä verkostomainen kokonaisuus on liikkuva ja muuttuva, sillä strategisen tutkimuksen neuvoston jäsenet vaihtuvat, ohjelmat alkavat ja loppuvat, uusia ohjelmajohtajia, hankkeita ja tutkijoita tulee ja toisia lähtee rahoituskausien syklin mukaisesti.

Vaikuttavuustoiminnan kokonaisuudessa STN:n roolina on kehittää strategisen tutkimuksen rahoitusta sekä sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. STN määrittelee vaikuttavuustoiminnan suuntaviivat, joita Suomen Akatemian STN-tiimi toteuttaa yhteistyössä ohjelmajohtajien kanssa.

Jokaisella strategisen tutkimuksen ohjelmalla on osa-aikainen ohjelmajohtaja (40–60 % työajasta), joka työskentelee omassa taustaorganisaatiossaan, kuten yliopistossa tai tutkimuslaitoksessa. Strategisen tutkimuksen vaikuttavuustoiminnassa ohjelmajohtajat vastaavat omien ohjelmiensa

vuorovaikutustyön kehittämisestä, ohjelmarajat ylittävästä yhteistyöstä sekä edistävät strategisen tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Ohjelmajohtajat toimivat siltana hankkeiden tutkijoiden sekä STN:n ja STN-tiimin välillä. Ohjelmajohtajat myös edistävät kootun tiedon muodostamista hankkeiden tutkimus- ja vuorovaikutustyöstä.

Tutkittu tieto syntyy hankkeiden tutkijoiden työn tuloksena. Vaikuttavuustoiminta edistää tämän tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa yhteiskunnan eri osa-alueilla. Hankkeiden tutkijat osallistuvat yhteiseen vaikuttavuustoimintaan pääasiassa ohjelmajohtajien koordinoimina. Hankkeiden vuorovaikutusvastaavilla on keskeinen rooli sekä omien hankkeidensa vuorovaikutustyössä että strategisen tutkimuksen yhteisessä vaikuttavuustoiminnassa. Ohjelmajohtajat koordinoivat ohjelmiensa hankkeiden vuorovaikutusvastaavien yhteistyötä.

Suomen Akatemian STN-tiimi on vastuussa strategisen tutkimuksen kokonaisuudesta ja STN:n toiminnan tuesta. Vaikuttavuustoiminnan osalta toiminnot jakautuvat Akatemian sisäisessä työnjaossa ohjelmien sisäiseen ja väliseen ohjelma- ja vaikuttavuustoimintaan sekä laajemmin yhteiskuntasuhteita vahvistavaan toimintaan, kuten sidosryhmäyhteistyöhön ja viestintään.

STN-tiimin vaikuttavuustoiminta keskittyy ohjelmien välisten yhteyksien luomiseen sekä strategisen tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vahvistamiseen yhteiskehittämisen, tietotuen fasilitoinnin ja viestinnän keinoin. STN-tiimi kehittää yhteisiä menetelmiä tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämiseksi yhteistyössä ohjelmajohtajien ja sidosryhmien kanssa. Suomen Akatemian STN-tiimin asiantuntijat myös perehdyttävät uudet hankkeet sekä ohjelmajohtajat strategisen tutkimuksen rahoituksen erityispiirteisiin. STN-tiimi edistää strategisen tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta erilaisin viestinnän keinoin, ohjelmatason vaikuttavuustyön tukemisella ja aktiivisella sidosryhmäyhteistyöllä tiedon hyödyntäjien kanssa.

4. Vaikuttavuustoiminta on verkostoyhteistyötä

Strategisen tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta edistetään vaikuttavuustoiminnassa erityisesti yhteiskehittämällä ja tietotukea fasilitoimalla. Vaikuttavuustoiminnan *yhteiskehittämisellä* tarkoitetaan tiedontuottajien ja -hyödyntäjien vuorovaikutteista kehittämistyötä, joka tukee hankkeiden tutkimusta ja tutkitun tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa yhteiskunnan eri osa-alueilla. Yhteiskehittämiseen osallistuvat vuoropuhelussa STN, ohjelmajohtajat, Suomen Akatemian STN-tiimi ja sidosryhmien edustajat.

Tietotuen fasilitoinnilla tarkoitetaan sitä, että STN-tiimi tukee ohjelmajohtajien työtä ja mahdollistaa tiedontarvitsijoille lausuntoja, asiantuntijakuulemisia, tietokoosteita tai muita vastaavia tiedonkäytön tuen muotoja. Tietotuen sisällöt ovat hankkeissa työskentelevien tutkijoiden ja vuorovaikutusvastaavien työn tuloksia. Tietotuen fasilitoimisessa kyse ei ole vain tiedon ja asiantuntijoiden siirtämisestä paikasta toiseen, vaan aktiivisen dialogin ja vuorovaikutuksen mahdollistamisesta tutkimuksen ja päätöksenteon välillä.

5. Vaikuttavuustoiminnan vuosittaiset tehtävät

5.1. Vaikuttavuustoiminnan sisäiset prosessit

Koordinaatio ja yhteiskehittäminen ohjelmatoimintaryhmässä

(jäseninä ohjelmajohtajat ja Suomen Akatemian STN-tiimi)

- tavoite: vahvistaa tiedonkulkua STN:n, strategisesta tutkimuksesta vastaavien asiantuntijoiden ja ohjelmajohtajien välillä, helpottaa koordinaatiota ja kehittää yhteistä vaikuttavuustoimintaa
- toteutustapa: ohjelmajohtajien ja strategisesta tutkimuksesta vastaavien asiantuntijoiden tapaamiset (8 kertaa vuodessa), lisäksi yhteisiä työryhmiä erilaisten toimintojen toteuttamista varten.
- strategisesta tutkimuksesta Suomen Akatemiassa vastaavan henkilöstön vastuu: koordinaatio (kokousvalmistelu ja dokumentaatio)

Ohjelmatoiminnan vuosisuunnittelu, seuranta ja kehittäminen

- tavoite: muodostaa kokonaiskuva vaikuttavuustoiminnan sisällöistä ja muodoista ohjelmittain, kartoittaa ohjelmajohtajien toiminnan tavoitteita ja tuloksia, seurata toimintaa ja kustannusten kohdentumista
- toteutustapa: Ohjelmajohtajat raportoivat tammikuun loppuun mennessä edellisen vuoden toimintaa (1.1.–31.12.). Ohjelmajohtajat laativat myös ohjelmason vaikuttavuussuunnitelman vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.
- Suomen Akatemian STN-tiimin tehtävä: koordinoida raportointia ja viestiä tuloksista STN:lle
- ohjelmajohtajien vastuu: raportointi aikataulujen mukaisesti

STN-vaikuttavuusosaamisen jakaminen

- tavoite: jakaa jo aiemmin kumuloitunutta vaikuttavuusosaamista uusille toimijoille sekä mahdollistaa ja vahvistaa ohjelmien sisäistä ja välistä yhteistyötä
- toteutustapa Suomen Akatemian STN-tiimissä:
 - a) uusien ohjelmajohtajien hakuprosessi sekä perehdytys
 - b) uusien hankkeiden avainhenkilöiden perehdyttämisen suunnittelu ja toteuttaminen
 - c) osallistuminen ohjelmajohtajien vuosittain vuorovaikutusvastaaville järjestettävän tapaamisen toteuttamiseen

Yhteiskuntasuhteiden vahvistaminen ja viestintä

- tavoite: vahvistaa STN:n yhteiskuntasuhteita ja vakiinnuttaa strategisen tutkimuksen asema tietotuen ja yhteiskehittämisen keskeisenä toimijana
- toteutustapa:
 - Vaikuttavuuden osoittamisen kehittäminen ja viestintä: osallistuminen Suomen Akatemian tietokartan sisältöjen kehittämiseen ja päivittämiseen; viestintä ohjelmien ja hankkeiden vaikuttavuudesta
 - Tunnettuus ja vuorovaikutteisuus: sosiaalinen media (erityisesti LinkedIn: Strateginen tutkimus | Strategic Research); strategisen tutkimuksen verkkosivut (www.strateginentutkimus.fi) ja uutiskirje
 - Suunnitelmallinen sidosryhmätyö ja vaikuttajaviestintä: viestintä- ja sidosryhmäsuunnitelman päivittäminen tarvittavilta osin vuosittain
 - Tutkitun tiedon ja tutkijoiden asiantuntemuksen välittäminen yhteiskuntaan: ratkaisujatieteesta.fi-verkkopalvelu (ks. tarkemmin seuraava kappale)
- Suomen Akatemian STN-tiimin tehtävät: temaattinen suunnittelu ja koordinaatio
- ohjelmajohtajien vastuu: blogien yms. kirjoittaminen verkkosivuille ja uutiskirjeeseen; ohjelmajohtajien oma aktiivinen viestintä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa

Tutkimus yhteiskuntaan: Ratkaisujatieteesta.fi

- tavoite: tarjota tiedonhyödyntäjille kokonaiskuva strategisen tutkimuksen koko kirjosta kiteytetyssä muodossa ja herättää kiinnostusta siten, että sivuston kävijät tutustuisivat hankkeisiin ja niiden tutkimustuloksiin laajemminkin.
- toteutustapa: STN-tiimin asiantuntijat yhteistyössä ohjelmajohtajien kanssa.
- Suomen Akatemian STN-tiimin tehtävät: tekstien toimitustyö ja kokonaisuuden yhdenmukaistaminen yhdessä ohjelmajohtajien kanssa, prosessin kokonaiskoordinaatio (sis. aikatauluttaminen, nettisivujen hallinta, mainonta)
- ohjelmajohtajien vastuu: ratkaisukorttien sisällön koostaminen yhdessä hankkeiden ja muiden ohjelmajohtajien kanssa; yhteydenpito ja koordinaatio hankkeiden kanssa Ratkaisukorttien sisältöön liittyvissä asioissa; mainonta

5.2. Strateginen tutkimus yhtenä vuorovaikutuksen kanavana tutkimuksen ja tiedon hyödyntäjien välillä

- tavoite: ylläpitää ja vahvistaa strategisen tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta kokoamalla tutkimustietoa, asiantuntijoita ja toimintaa tiedon hyödyntäjien tietotarpeisiin vastaamiseksi.
- toteutustavat:
 - yhteistyö julkisen sektorin kanssa, erityisesti ministeriöiden ja eduskunnan kanssa (VNK-yhteistyö, valiokuntakuulemiset, eduskuntaryhmävierailut, kuten Saumakohtia-dialogit, mahdolliset tietosynteesit)
 - vuoropuhelu elinkeinoelämän järjestöjen ja toimijoiden kanssa

- yhteistyö muiden keskeisten sidosryhmien kanssa (esimerkiksi Sitra, Business Finland, Kansallinen ennakointiverkosto)
- Suomen Akatemian STN-tiimin tehtävät: fasilitoida verkostoitumista ja vuoropuhelua esimerkiksi koordinoimalla tapaamisia sidosryhmien kanssa sekä osallistamalla ohjelmajohtajien kanssa toteutettaviin yhteisiin tilaisuuksiin
- ohjelmajohtajien vastuu: suunnitella ja toteuttaa tapaamisia ja muita tilaisuuksia sekä suunnitella niiden sisältöjä yhteistyössä hankkeiden ja niiden tutkijoiden kanssa; koordinoida mahdollisen materiaalin, kuten tietokoosteiden, tuottamista hankkeiden kanssa